

Rendszerezd anyanyelvi ismereteidet!

Megoldások - 5. osztály

Nyelvi szintek

1. p flamingó o kenguru é pelikán
g krokodil b jegesmedve ű szitakötő
2. biciklit állatok boltban legkisebb csillagok
olvastam pihennek megmondja szomorúan
3. KERÍTÉSMOSOLYOGTAKARÓCSOPORTMAGÁNYOSUZSONNABANDUKOL
kerítés, mosolyog, takaró, csoport, magányos, uzsonna, bandukol
4. a) hátizsákba pakol vonattal utazik
történelemből felel barátjától kérdez
interneten utánanéz kirándulásról mesél

5. Délután Gergő biciklivel megy az edzésre. vagy: Gergő biciklivel megy az edzésre délután.

Nyáron sok kiránduló túrázik az erdőben. vagy: Sok kiránduló túrázik nyáron az erdőben.

Zoé háromkor találkozik az unokatestvérével. vagy: Az unokatestvérével találkozik Zoé háromkor.

6. a)

Petőfi Sándor szülőhelye Kiskőrös szülőháza máig eredeti állapotában mutatja be a költő születésekor is meglévő berendezési tárgyakat és az akkori mindennapi élet hangulatát az emlékmúzeum földszintjén látható a rövid alkotói időszakát áttekinthető tárlat a galérián időszaki kiállítások kaptak helyet a folyamatosan bővülő emlékhely a világon egyedülálló

Petőfi Sándor szülőhelye Kiskőrös. Szülőháza máig eredeti állapotában mutatja be a költő születésekor is meglévő berendezési tárgyakat és az akkori mindennapi élet hangulatát. Az emlékmúzeum földszintjén látható a rövid alkotói időszakát áttekinthető tárlat. A galérián időszaki kiállítások kaptak helyet. A folyamatosan bővülő emlékhely a világon egyedülálló.

7. IGAZ HAMIS HAMIS HAMIS IGAZ HAMIS

A hangok és a betűk

1. A HANGOK CSOPORTOSÍTÁSA, JELÖLÉSE

1. korom → karom (károm) fizet → füzet, fűzet főzet
károg → korog terület → térül, törül

2.

A mássalhangzót egyjegyű betű jelöli			
kilenc	körte	csengő	gyűszű
újság	bátor	szivacs	nyuszi
		A mássalhangzót kétjegyű betű jelöli	

I. Magánhangzók

Magánhangzók csoportosítása

1.

ver	kor	haj	vesz	zug	tör
vár	kár	háj	vész	zúg	tőr

2. a) *ajakműködés szerint: á*
b) *a nyelv függőleges mozgása szerint: ő*
c) *a nyelv vízszintes mozgása szerint: a*

Magánhangzótörvények

1.

MAGAS	delfin	csicsörke	
MÉLY	majom	oroszlán	muflon
VEGYES	szurikáta	leopárd	víziló

2. SÁRA - rózsa GRÉTA - tulipán KINCŐS - szegfű

3.

bicikli-	-vel,	-ről,	-től,	-re,	-hoz,	-nek
csomag-	-ból,	-ban,	-on,	-nak,	-ról,	-re
villamos-	-nak,	-ról,	-hoz,	-től,	-ra,	-on

TUDÁSPRÓBA 1.

1.

rövid (magánhangzók)

u a i o ö e ü

mély (magánhangzók)

u ú a á o ó

magas (magánhangzók)

e ő i é ö ő ü í

hosszú (magánhangzók)

ú é á ő ó í ű

/4

(Akkor is jár a pont, ha csak annyit ír: rövid, mély, magas, hosszú.)

2.

rövid magánhangzóval kezdődik minden magánhangzója magas ajakréssel képezzük a magánhangzóit	illem
három magánhangzó van benne mindegyik magánhangzója mély csak az első magánhangzója ajakréses	áruló

/4

3. a)

b)

antilop, zsiráf, fésű, tulipán, káposzta, elefánt, telefon, bukfenc
Mert az **mély hangrendű**, a többi **vegyes**.

egér, bicikli, szegfű, dinnye, szekrény, szőnyeg, daráló, lépcső
Mert az **mély hangrendű**, a többi **magas**.

/4

4.

autó-

-ban

-től

-hez

-ból

-nek

-ra

/6

(Az is pontot ér, ha tudja, hogy nem kell bekarikázni; pontlevonás jár, ha olyat is bekarikáz, amit nem kellett volna.)

Összesen: /20

II. Mássalhangzók

Mássalhangzók csoportosítása

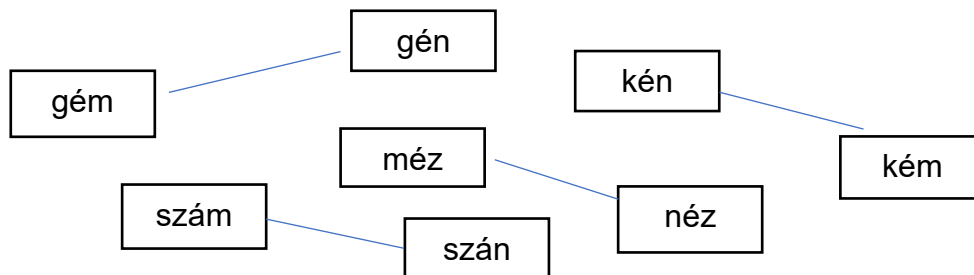
1.

öröm	→	köröm	füge	→	fürge
pakol	→	parkol	hajít	→	hajlít
árad	→	fárad	ború	→	borjú

2.

dúl	zár	volt	bók	zsír	dzsip
túl	szár	folt	pók	sír	csip

3. a)

b) a képzés helyében

4. a)

Minden mássalhangzója zöngés	Minden mássalhangzója zöngétlen	Zöngés és zöngétlen mássalhangzó is van benne
Abigél	Csák	Zita
Nóra	Titusz	Botond
Zsombor	Ákos	Vajk
<i>Bendegúz</i>	<i>Kata</i>	Tekla

5. rejtvény, virsli, templom, mindjárt, pondró, testvér, röntgen, pingvin

6. A bodza (4.) képét áthúzni.

7.

Szavak	Van benne kettőzött egyjegyű betű	Van benne kettőzött kétjegyű betű	Nincs benne kettőzött betű
masszázs		X	
lándzsa			X
varázsol			X
süllyed		X	
illendő	X		

Mássalhangzótörvények

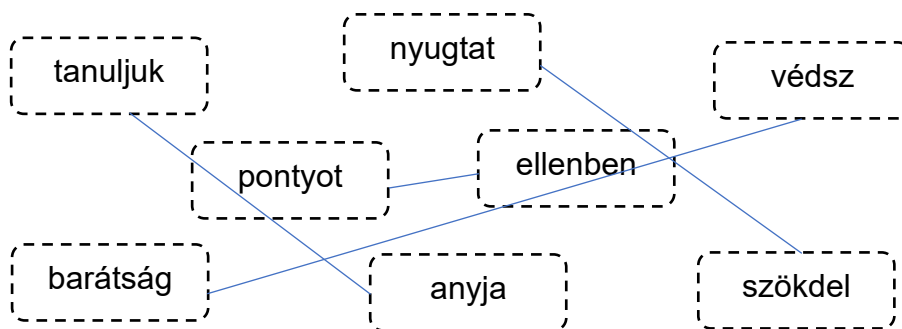
1. Ha a szavakban *mássalhangzók* kerülnek egymás mellé, akkor *kölcsönösen* hatnak egymásra, *kimondáskor* ezek a hangok gyakran *megváltoznak*.

2. a)

otthon, tanítja, pünkös^d, zöldség, csap^{da}, közp^{ont}, külön^b, találjuk

b)

3.

4.

<i>hallgat</i>	kiesés - <u>rövidülés</u>
<i>hagyjuk</i>	összeolvadás - <u>jelöletlen teljes hasonulás</u>
<i>fűzfa</i>	<u>zöngéesség szerinti</u> - képzés helye szerinti (részleges hasonulás)
<i>mindről</i>	<u>kiesés</u> – rövidülés
<i>igazság</i>	<u>jelöletlen teljes hasonulás</u> – rövidülés
<i>húzzuk</i>	<u>jelölt teljes hasonulás</u> – összeolvadás
<i>adsz</i>	rövidülés – <u>összeolvadás</u>
<i>varangy</i>	<u>képzés helye szerinti</u> – zöngéesség szerinti (részleges hasonulás)

5.

nézzük, köddé, ebbe, dobbal, ~~nagyobb~~, kedvvel, mossá

6.

Anna édesanyja minden reggel befonja lánya haját.

Még nem tudjuk a kirándulás időpontját.

Bella vakbélműtétje után már otthon lábadozik.

A népdaléneklési versenyre ketten jelentkeztek az osztályból.

TUDÁSPRÓBA 2.

1.

Rövid egyjegyű mássalhangzó betűje: p, l, n, f

Háromjegyű betű: dzs

Kettőzött kétjegyű betű: ddz, ccs

2. a)

zöngés

/2

z b v
p f sz

d g zs
s t k

dz gy dzs
ty cs c

zöngétlen

/9

3.

levegőben halad: szál - száll pénztárgép: kasza - kassza
súlyos állapot: sok - sokk egészségesen: épen - éppen
rostos növény: len - lenn fiúgyermek felesége: meny - menny /6

4.

Összeolvadás: 3., 7. Írásban jelölt teljes hasonulás: 4., 5., 6.
Rövidülés: 2. Részleges hasonulás (képzés helye): 1., 8.

/8

Összesen: /32

2. AZ ÁBÉCÉ

1.

Sz T Ty U Ú Ü Ű
J K L Ly M N Ny

É F G Gy H I Í
Ö Ő P Q R S Sz

2.

a j hangot jelöli = j, ly
háromjegyű betű = dzs
az utolsó betű = zs

az első hosszú magánhangzó = á
a d utáni első magánhangzó = e
az első kétjegyű betű = cs

3.

dzs_ e é
ő p q
s sz t
f g gy

k l ly
d dz dzs
c cs d
ly m n

4. környezetvédelem

TUDÁSPRÓBA 3.

1.

a) b c cs d dz dzs n ny o ó ő ő ü ú v w x y

/6

b) Í J K L Ly M R S Sz T Ty U É F G Gy H I

/6

2.

/2

RÖVID	HOSSZÚ
MAGÁNHANGZÓK	
a e i o ö u o	á é í ó ő ú ű

/14

3.

m, p, c, n, ~~zs~~

Mert az nem *egyjegyű*.

cs, dz, ny, ~~dzs~~, ty

Mert az nem *kétjegyű*.

w, ~~p~~, y, q, x

Mert az nem *idegen eredetű*. (De lehet: w, akkor az indoklás: mert az nem egyjegyű.)

/6

3. H H I H H I

/6

Összesen: /40

TESZTFELADATSOR 1.

D 8 D C B C D C A D

A szóelemek

1. SZÓTÖVEK

I. Tőváltozatok

1. a)

mezőre, varjak, tevéhez, anyának, kefével, kútja, zászlója, huszad

b) *varjak* szállnak *mezőre* hajtja
zászlója lengedez *tevéhez* igyekszik
anyának elmondja *kefével* fésülködik

útra	hídra	tűzre	lúdra	vízre
------	-------	-------	-------	-------

2. a)

utas	hidas	tüzes	ludas	vizes
------	-------	-------	-------	-------

2. TOLDALÉKOK

II. Toldalékfajták

1. *jel rag képző*

2.

kész+ít+ett+em	szótő+képző+jel(múlt idő)+személyrag
boldog+bb+an	szótő+fokjel+rag
csomag+ol+ás	szótő+képző+képző
leg+kis+ebb+ek	felsőfok jele+szótő+fokjel+többes szám jele

3. kuglófból pogácsából gyümölcsből kekszből
dzsekit nadrágot pulóvert szoknyát

4. sietség, futás, pontos, gyógyít, tócsa, merül, vadász, maroknyi, öntöz, kortyol, járda, beszélget

5. Tavasszal a természetben virágba borulnak a növények. Ilyenkor hozzák világra kicsinyeiket a mezőn élő állatok.

III. Toldalékváltozatok

1. párná- -ra -re | mező- -ról -ről | fiú- -nak -nek
könyv- -ból -ből | villá- -val -vel | terem- -ba -be

2.

A következő magyarórára meg kell tanulni a könyvből egy verset.

B

A szavak

1. A SZAVAK SZERKEZETE

1. esőköpeny, virágváza, könyvtár, lakkcipő, gyümölcstál, filctoll, lakáskulcs

2.

A szótó egyszerű	A szótó összetett
turmixol	televízióból

fordulatos	jóízűen
világosabb	összehajtott
kötelesség	

3.

Szavak	Egyszerű, toldalékos	Egyszerű, toldalék nélküli	Összetett, toldalékos	Összetett, toldalék nélküli
barátságos	X			
golyóstollal			X	
padlószőnyeg				X
kulcsaimat	X			
muzsika		X		
elefánt		X		
osztálytárs				X
gyalogútra			X	

4.

szó	...rejtvény,	...képzés,	...beszéd
föld	...rajz,	...rész,	...gömb
sor	...verseny,	...szám,	...rend

5. a) gyümölcssaláta, zöldborsófőzelék, túrógombóc, tojásrántotta

Mert az *nem* két szóból áll.

b) fogászaton, kulcsot, csoportban, könyvtár

Mert az *nem* toldalékos egyszerű szó.

6. a)

fél a kígyótól
örül a sikernek
úszik a folyóban

kimegy az udvarra
beugrik a medencébe
beszélget a fiúval

falatozik a süteményből
hintázik a játszótéren
megmondja az igazat

TUDÁSPRÓBA 4.

1. A szavak szerkezetük szerint egyszerűek vagy összetettek.

/2

2. virágokat szótő+jel+rag iskolában szótő+rag

színesek
rémséges

szótő+képző+jel
szótő+képző+képző

frissebb
akarás

szótő+jel
szótő+képző

/6

3.

Képzett szó				Összetett szó		
falusi	számol	vadász	látás	összeír	szórend	ujjbegy
ujjnyi	tömít			előjel	kapufa	

/11

4.

Állítás	IGAZ	HAMIS
Csak az egyszerű szavak kaphatnak toldalékot.		X
A toldalékos szavakban nincs szótő.		X
A toldalékfajták sorrendje meghatározott a szavakban.	X	
A képzők módosítják a szó jelentését.		X
A toldalékoknak többféle változatuk lehetséges.	X	
A szótövek csak egyszerűek lehetnek.		X

/6

Összesen: /25

2. A SZAVAK JELENTÉSE

1. a)

függöny, nyelv, órarend, könyv, rengeteg, mandula, tollpihe, számítógép

2. Ezek közül lehet választani:

Hangutánzó szó: kukorékolása, gágognak, nyikorogva, kotkodácsolással, reccsen, morogva

Hangulatfestő szó: csendjét, totyognak, lötytyint, lépegetnek

Rokon értelmű szavak: totyognak – lépegetnek

3.

félbeszakadt

falatozol

Már megint *abbamaradt* a filmvetítés?

Mit *eszegetsz* olyan jóízűen?

jókedvűen

nevetgélisz

A húgom *vidáman* jött haza az iskolából.

Min *kacarászol* már megint?

hallgató
Nagyon *szükszavú* vagy ma délután.

érdekes
Hű, de *izgalmas* könyvet olvasok!

4. szigorú - *engedékeny*
pedáns - *igénytelen*
harsány - *visszafogott*
rendhagyó - *szokványos*
vakmerő - *félszeg*
számottevő - *jelentéktelen*

5.

Az *eszem* arra figyelmeztet, ha többet *eszem*, fájni fog a gyomrom.
A *török* vendégünk kislányával éppen diót *török* a konyhában.
A szemközti *fal* mellett van egy pad, ahol egy fiú hot dogot *fal*.
Vajon mikor *ér* a turistacsoport oda, ahol az *ér* csörgedezik?

6. a) A verseny *tartama* alatt nagyon fontos a megfelelő koncentráció.
A házban történt robbanás nagy *ijedséget* okozott a lakóknál.

TUDÁSPRÓBA 5.

1.

Egyjelentésű	Többjelentésű	Azonos alakú
könyvtár	nyelv	dob
autó	mandula	fűz
kertész	rengeteg	szelet
	egér	sír

/11

2.

találékony, csalafinta, furfangos, agyafúrt, fondorlatos, fesztelen

nyargal, szalad, vágat, iszkol, lohol, inal, baktat, trappol

/4

4.

henyél csökönyös aggódik korhol vakmerő

dicsér bizakodik óvatos serénykedik engedelmes

/5

5. Verőfényes

baktat

Szép napsütéses idő van. A hegyi túrán kimelegedve *lépked* a gyerekcsoport.

csivitelése

csörgedezik

Madarak *hangja* hallatszik a távolból. Kis patak *folyik* a hegyoldalról a völgybe. A

lehuppannak

közelében fáradtan *leülnek* a gyerekek a fűbe.

/10

Összesen: /30

TESZTFELADATSOR 2.

B D C D C B 4 C C B

3. BETŰRENDBE SOROLÁS

1.

7.	5.	9.	1.	4.
mocsári béka,	folyami rák,	vakond,	alpesi denevér,	egerészölyv,
10.	2.	3.	8.	6.
vízisikló,	citromlepke,	dankasirály,	rózsás gödény,	keleti sün

2. Például:

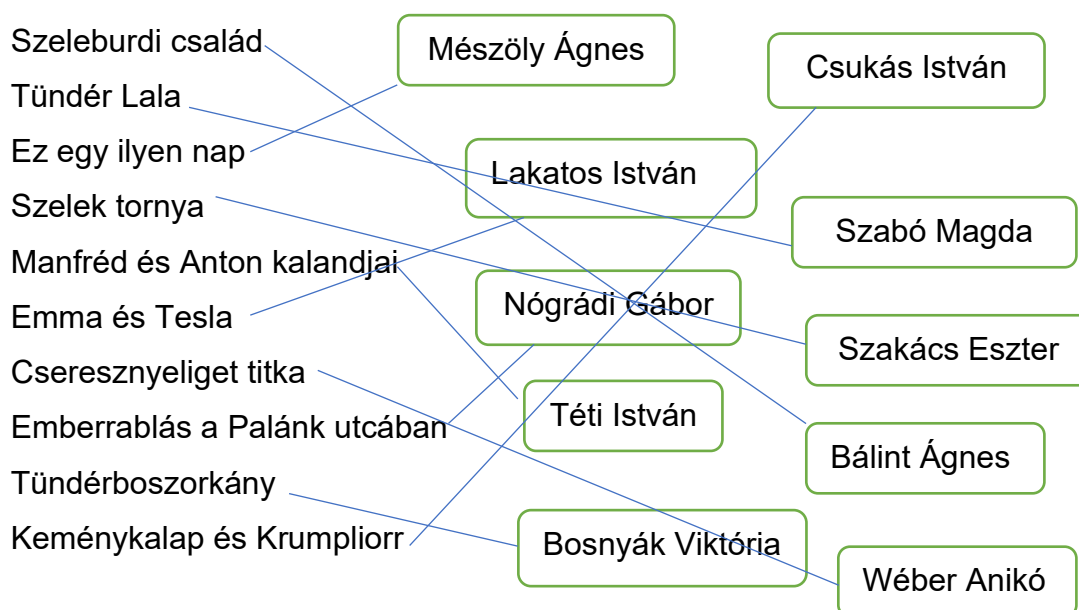
<i>csúszda</i>	<i>csúszik</i>	<i>csúszkál</i>
<i>bársony</i>	<i>Bartók</i>	<i>bástya</i>
<i>mixel</i>	<i>mixer</i>	<i>mobil</i>
<i>hígul</i>	<i>Himalája</i>	<i>himbálódzik</i>
<i>sápadt</i>	<i>sárgaborsó</i>	<i>sárgállik</i>
<i>különben</i>	<i>különbség</i>	<i>különdíj</i>

3. Például:

brácsa, cimbalom, dob, furulya, gitár, *hegedű*, *klarinét* (*kürt*, *orgona*, *zongora*)

anorák, atléta, dzseki, ing, nadrág, *pizsama*, *pulóver* (*sapka*, *szoknya*, *zokni*)

4. a) Cseresznyeliget titka, Emberrablás a Palánk utcában, Emma és Tesla, Ez egy ilyen nap, Keménykalap és Krumpliorr, Manfréd és Anton kalandjai, Szeleburdi család, Szelek tornya, Tündérboszorkány, Tündér Lala

b)

- c) Bálint Ágnes, Bosnyák Viktória, Csukás István, Lakatos István, Mészöly Ágnes, Nógrádi Gábor, Szabó Magda, Szakács Eszter, Téli István, Wéber Anikó

5.

Eötvös - Erneyei
margaréta - Margaréta
 Gothár - Gosztonyi
 széles - szeles

Fatima - Fábián
 Weöres - Wágner
 Koltai - Kollár
Kis - kisbetű

kassza - kaszabol
Erdei - Erdős
Máthé - Mazsu
Galyatető - gally

6. Csabai Félix, Katona Bulcsú, Kiss Laura, Paál Andor, Sebeők Attila, Soós Olivér, Szabó Kármén, Tari Annabella, Vágó Eszter, Vas Bianka

7. Edelény, Eger, Egyek, Enying, Érd, Erdély, Esztergom, Európa

8.

(X) hajózás, halkul, hallatszik, Hanna, hangya, Hatvan, hattyú

TUDÁSPRÓBA 6.

1.

fülemüle bölömbika csóka
 bakcsó, bíbic, böjti réce, csíz, csuszka, csüllő, fácán, fenyőrigó, fogoly, fürj

/3

3. Csáki Tamara, Gaál Edmond, Karsai Alex, Szenes Igor, Tóbiás Paula, Tóth

/8

4. csusszan - csúszik Franciska - Fruzsina autóbusz - autósbolt
Gyöngyvér - gyöngysor hajnalka - Hajnalka palacsinta - palack
gabona - Gábor Eötvös - ötvös ketten - ketrec

/9

5. H I H H

/4

Összesen: /24

4. SZÓTAGOLÁS - ELVÁLASZTÁS

1. Érd, Mia, Pest, Örs, Teó, Emő, Györk, Csák, Iza, Sió, Vajk, Noa, Márk, Túr

Mert az egy szótagú (egy magánhangzót tartalmazó) szavakat nem lehet elválasztani.

- 2.

csi-pesz	gej-zír	ping-vin
bo-xer	lát-szik	Amb-rus
ke-rít	Zsig-mond	Csinsz-ka
A-líz	sár-ga	pond-ró
pi-hen	ken-dő	

3. A dz, dzs egy-egy betű, elválasztáskor a betűjegyeik nem kerülhetnek külön szótagba.

edzés, bodza, dodzsem, findzsa, bandzsít, halandzsa, fogódzik, madzag

4. a) pe-ches, Mó-ri-czot, Kis-sék, tech-ni-ka, ref-le-xek, Her-man-nig, Kos-su-thért, Ben-czúr

- 5.

csontváz, legelső, holtág, rendőr, legújabb, felír, tanév, vasút, megáll, fogkrém

6. megfontolt, óvatos, figyelmes

- 7.

~~Kiss-ék~~ - Kis-sék

cent-rum - ~~cen-trum~~

~~fe-la-dat~~ - fel-a-dat

~~le-gi-dő-sebb~~ - leg-i-dő-sebb

- 8.

Ka-pu Ti-bor, má-so-dik ma-gyar úr-ha-jós sze-mé-lye-sen mond-ta el, hogyan zaj-lik az úr-u-ta-zás a ki-lö-vés e-lőt-ti ó-rák-tól a Föld kö-rü-li pá-lyán

ke-rin-gő Nem-zet-kö-zi Űr-ál-lo-más-hoz va-ló csat-la-ko-zá-sig. Be-szá-mo-ló-já-ból ki-de-rült, mi-lyen lé-lek-je-len-lét és fel-ké-szült-ség szük-sé-ges egy i-lyen misz-szi-ó vég-re-haj-tá-sá-hoz.

TUDÁSPRÓBA 7.

1. fogorvos, könyvelő, riporter, építész

/4

2. B C C C B B

A	B	C	MEGOLDÁS
me-ge-lő-zi	meg-e-lő-zi	meg-e-lőz-i	
Her-mann-ék	Her- ma-nnék	Her-man-nék	
leg-ut-óbb	le-gu-tóbb	leg-u-tóbb	
Var-ghán-ak	Varg-há-nak	Var-ghá-nak	
sü-llye-dő	súly-lye-dő	súly-lyed-ő	
bod-za-szörp	bo-dza-szörp	bo-dzasz-örp	

/6

3. Márk test-vé-re leg-in-kább do-dzse-mez-ni sze-ret sza-bad-i-de-jé-ben.
La-u-ra köl-csön-ad-ta fű-ze-tét a so-kat hi-ány-zó A-le-xand-rá-nak.

/12

4. I H I I I H

/6

Összesen: /28

TESZTFELADATSOR 3.

C C C B D B B C C B

5. HELYESÍRÁSI ALAPELVEK

I. A kiejtés elve

Magánhangzók a szóelemekben

1. a)

csengőszó, tanúsít, falusi, tűzforró, ludas, túlsó, szomorúan, bordópiros, borús, jóízűen, órákor, billentyűt, budapestiek, kíváncsiak, autóúton, kesztyűtartóból

2.

nagyjából megegyező: *hasonló*

állat búvóhelye: *odú*

meggondolatlanul bátor: *vakmerő*

beszédhang jele: *betű*

kimagasló minőségű: *kiváló*

bizonytalan sejtés: *gyanú*

figyelmet felkeltő: *feltűnő*

sokak által kedvelt: *népszerű*

3. a)

Főtt *tojásból* nem sok csirke kél.
Sokat enni a *mézből* se jó.
Leforrázott eb az *esőtől* is fél.
Aki fél a *víztől*, nem eszik halat.*
Nem lehet egy *rókáról* két bőrt lenyúzni.
Alacsony *kunyhóból* is támad nagy ember.

b)

4.

Mikorra készül el az új játszótér?	Mit szállít apukád a kamionnal?
Engem lelkesít a jó eredmény.	Milyen sokáig gyógyul ez a seb!
Éva néni jövőre már nem tanít.	Szépen zöldül a fű a ház előtt.

3. Egy fontos <i>irat</i> eltűnt apukám íróasztaláról.	Anna néni dolgozatot <i>irat</i> .
A falu határában egy szép birtok eladó.	Ennél többet nem bírtok?
A csikós fekete lován pattogatja ostarát.	A piros-fehér csíkos pólóm keresem.
A falu főterén gyülekeznek az emberek.	A sarkon a fehér falú házban lakunk.

Mássalhangzók a szóelemekben

- 1.** vállas, sokall
csillag, pillant
restell, pollen

- 2. a)** rakja a *tüzet*
nyulat fogott
egy *követ* fújnak *
vízet hord a Dunába

b)

3.

Hadd mondja el ő is a véleményét!
A török *had* támadásra készül.

TUDÁSPRÓBA 8.

- 1.** kattogott, befőtt, tablet, jótett, felnőttek
ünnepnap, ennivaló, Duna, finoman, honnan
pillant, múlik, sokall, szállingózik, kiabál

jobban, csobogás, legerősebb, lebeg, hasáb

/20

2. villámlik, kicsinyell, kevesell

/3

3. Épp most vettem észre, hogy a váza már nem ép.

A piacról *kell* egy kiló *kel*.

A *lapok* az őslakos *lappok* nevét őrzik.

/6

4. *jobb* látott világosabb rövidebbet
job napokat látot a napnál is világossabb a rövidebette húzza

csillagokat látott

csilagokat lát

áll

égnek ál a haja szálla

szála

orra

az ora alá dörgöl

dörgöl

/11

Összesen: /40

II. A szóelemzés elve

1. a) csekkszelvény, orrhang, makktermés, vállfa, lakkipő, tollrajz, vicclap

b) A kiejtésben végbemenő mássalhangzó-rövidülést írásban nem jelöljük, íráskor megtartjuk az eredeti szóalakot.

2.

tetszik	B	szárazság	E	bátyja	E
látja	B	ragtapasz	A	mosdat	A
egyhangú	A	fizetség	B	mondta	F
tudják	B	langyos	C	állvány	D

3. ellenben tetszik
álldogál jobbról
rakosgat költség
megfázik hagyja

4. Anyukámnak nagyon tetszik a *rézből* készült ajtókilincs.
A kedvenc színdarabom két részből áll.

A szóelemek módosult alakjait feltüntető írásmód

1. a)

anyja, hozzon, kútja, jéggé, bosszús, porral, higgyen, féljünk,
eddzek, lássuk, barátja, hagyjátok, nézzünk, süssél, múljon, erre

2.

Panni nem *kertel*, nyíltan megmondja a véleményét.

Nagyapa nagyon sokat bíbelődik azzal a hatalmas *kerttel*.

3.

Kiejtés szerint	Szóelemzés szerint
hangosabb	nyissa
reggelizik	dobbal
	függeszük

III. A hagyomány elve

1. lyukasztó, gereblye, akadály

2. Móricz, Kossuth, Damjanich, Széchenyi, Rákóczi, Eötvös

3. Gerge..., Zse...ke, Orso...a, Má...va, Ipo..., Mihá..., Andre..., Zsá...a

4.

Ki?	Kivel?
Mikszáth	<i>Mikszáthtal</i>
Vígh	<i>Víghgel</i>
Móricz	<i>Móriczcal</i>

Ki?	Kivel?
Babits	<i>Babitscsal</i>
Gaál	<i>Gaállal</i>
Eördögh	<i>Eördöghgel</i>

IV. Az egyszerűsítés elve

1. makkal, orra, tollal, tettel, többől, lakkos, csekkel, futballal

Mert annál a szónál nem az egyszerűsítés elvét kellett alkalmazni.

2. kulcscsont, részsorozat, kullancscsípés, futball-labda, mézszag

Móriczcal - <u>Kodállal</u>	részben - <u>rosszal</u>	kulcscsont - <u>kulccsal</u>
aranyos - <u>arannyá</u>	<u>többől</u> - többet	<u>könnyen</u> - könyvel

TUDÁSPRÓBA 9.

1.

gömbölyű **A C**

visszhang **B D**

könnyebb **A D**

megfékezi **A B**

2. Sietség hozhat kárt. Gonosz nyelv nagy tüzet gyújthat.
Megtalálja zsák a feltját. Az ellentétek vonzzák egymást.
 Ismétel a tudás anyja. Az egészség ízét a betegség adja. /11
3. Móricz, Kodály, Eötvös, Kossuth, Széchenyi /5
4. ennivaló, finomabb, csillagokat, ellenben, hallomásból
Mert nem a kiejtés elve érvényesül. /2
5. Peti elmondta, mit *rosszall* a kirándulás programjában. /1
6. a)
 b)
- lvettel mentem a három órákkor kezdődő edzésre.
 Először javíccsátok ki a hibás résszorzat megoldását! /5
 lvett-tel, órákor, edzésre, javítsátok, részsorzat
- Összesen: /32

TESZTFELADATSOR 4.

C B D B D B C B D B

A szókapcsolatok (szószerkezetek)

1. ÖSSZETETT SZÓ VAGY SZÓKAPCSOLAT?

1. Például:

A vadregényes erdőrengeteg, a csodálatos panorámájú bércek, a hegyi levegő csábítja a kirándulókat a Mátrába. A Magyarország legmagasabb hegycsúcsának otthont adó hegység sokféle programot és látnivalót kínál. Felejthetetlen élményt nyújt hazánk leghosszabb sí pályája és legnagyobb kalandparkja. Kihagyhatatlan túra a vízesés az Ilona-völgyben. A hegység belseje megközelíthető autóval és autóbusszal.

2. madáretetőt, megetetem, ettem volna, ételmaradék, jóízűen ettek

3. buszmegálló	filmrendező
osztályterem	autókerék
asztalfiók	lakáskulcs

4. igazságosan dönt, illendően köszön, okosan válaszol, gyorsan fut, hangtalanul lépked, egészségesen étkezik

2. ÁLLANDÓSULT SZÓKAPCSOLATOK

1.

a)

fogához veri a garast: *fukar (zsugori)* savanyú arcot vág: *szomorú (bánatos)*
 csak a napot nézi: *lusta* élére rakja a garast: *takarékos*
 minden hájjal megkent: *ravasz* fenn hordja az orrát: *öntelt (kevély)*

b)

nyakon csíp: *megfog (elkap)* lenyeli a békát: *eltűr*
 kötélnek áll: *beleegyezik* ujjat húz vele: *beleköt*
 tépi a haját: *bosszankodik* hegyezi a fülét: *figyel*

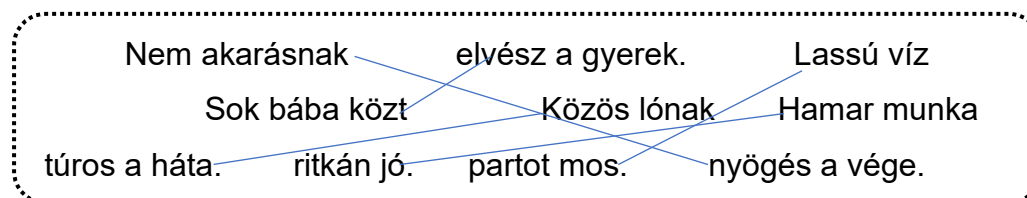
2. A kutyánk a viharos időjárás miatt napok óta *nem fér a bőrében*.
 Már megint *dugába dőlt (kútba esett)* a szombatra tervezett kirándulás?

3. a) *szelíd*, mint a bárány *kevély*, mint a páva
makacs, mint az öszvér *irigy (hűség)*, mint a kutya
lassú, mint a lajhár *bölcs*, mint a bagoly

4.

Közhelyek	Szállóigék	Közmondások
A C E G	H I	B D F J

5. a)

b) Ugyanazt jelenti: Sok bába közt elvész a gyerek. Közös lónak túros a háta.

6.

A közmondások híres emberektől származó szó szerinti idézetek.

Javítás: A közmondások általános érvényű életbölcsességeket tartalmaznak.

TESZTFELADATSOR 5.

C D C B C B C A

A mondatok

1. Kezdj hozzá időben a tanuláshoz!
Csak kicsit jobban lennék holnapra!
Hány órákor indul a vonat Budapestre?

2. Miért nem jöttél korábban? *kérdő*
De fárasztó volt ez a mai nap! *felkiáltó*
Több érdekes programom lesz a hétvégén. *kijelentő*
Milyen gyorsan eltelt ez a délelőtt! *felkiáltó*

- 3.
Bárcsak mondhatnék valamit!	kérdő mondat
Szeretnék mondani valamit.	óhajtó mondat
Mit mondhatnék még?	felszólító mondat
Mondj már te is valamit!	felkiáltó mondat
De szeretnék mondani valamit!	kijelentő mondat

4. Például:

De szeretnék egy akváriumot a szobámba!
Olyan kevés kellett volna a győzelemhez!
Milyen nagyot estem ma a biciklimmel!
Úgy szeretném a falmászást kipróbálni!

5. a) Bárcsak *eljönnél* te is a túrára!
Csak mielőbb *mondana* valamit!
Bár ne *gondolnátok* semmi rosszat!

b) A kiegészített cselekvést jelentő szavak *feltételelességet* fejeznek ki.

6. a) Sose higgy a hízelgőnek! Mindenki a maga szennyését mossa!
Sokat hallj, de keveset szólj! Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra!
Új barátért el ne hagyd a régit! Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér!

7. Hogy valaki ilyen hiszékeny legyen! *felkiáltó mondat*
Most mit gondoljak rólad? *kérdő mondat*
Csak ne fájjon a torkod a fagyalttól! *óhajtó mondat*

Tudáspróba 10.

1. MIÉRT ISMERT VILÁGSZERTE HOLLÓKŐ? EGYETLEN MAGYAR FALU A VILÁG
ÖRÖKSÉGEI LISTÁJÁNAK IS PALÓC TELEPÜLÉS HAGYOMÁNYŐRZŐ LAKÓI
A HUSZADIK SZÁZAD ELŐTTI FALUSI ÉLETET EREDETI ÁLLAPOTÁBAN
ŐRIZTÉK MEG. BÁRCSAK ÉLŐBEN IS MEGNÉZHETNÉM

Miért ismert világszerre Hollókő? Egyetlen magyar falu a világörökségek listáján. A kis palóc település hagyományőrző lakói a huszadik század előtti falusi életet eredeti állapotában őrizték meg. Bárcsak élőben is megnézhetném!

- /12
2. Hol található Európa legrégebbi világítótornya?
Miért célszerű datolyát gyakran fogyasztani? /6
3. A zebrán te is mindig óvatosan *közlekedj!*
A magyartanárom javaslatára párban *dolgozunk* a padtársammal.
Zoé, ne *álldogálj* már ott egyedül! /3
4. Bárcsak vennénk egy új cipőt!
Csak megtanulnád holnapra a verset! /4
5. – Bence, milyen hamar hazaértél az edzésről! El tudnál menni a boltba?
– *Mit kellene venni?*
– Szükség lenne a vacsorához zöldségekre.
– *Ráér kicsit később?*
– Légy szíves igyekezz minél előbb!
– *Nemsokára indulok.* /10
(*Más mondatokat is lehet írni, de tartalmában illeszkedjenek a párbeszéd többi mondatához!*)
6. a) I H I H I I /6
b) **Írd le a hamis állításokat kijavítva!**
Minden mondatban kell lenni legalább egy szónak.
A felkiáltó mondattal meglepődést, csodálkozást fejezünk ki. (vagy: Az óhajtó mondattal vágyainkat, kívánságunkat fejezzük ki.) /2
- Összesen: /43**